

РІШЕННЯ У КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВАХ

Відповідно до ч. 3 ст. 400¹⁴ КПК України 1960 р. перегляд виправдувального вироку, ухвали чи постанови про закриття справи, інших судових рішень із метою погіршити становище засудженого на підставі, передбаченій п. 1 ст. 400¹² цього Кодексу, допускається лише протягом установлених законом строків давності притягнення до кримінальної відповідальності, але не пізніше одного року з дня постановлення такого судового рішення

ПОСТАНОВА

*Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України
від 29 листопада 2012 р.
(в и т я г)*

Луцький міськрайонний суд Волинської області вироком від 12 жовтня 2011 р. засудив С. за ч. 1 ст. 115 КК до позбавлення волі на строк 13 років.

С. визнано винуватим у тому, що він 20 травня 2011 р. приблизно о 16-ій годині, перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, за місцем свого проживання на ґрунті неприязних стосунків під час сварки та бійки з Л., який ударив його склянкою пляшкою по голові, з метою вбивства схопив два кухонних ножі й протягом п'яти хвилин завдавав потерпілому удари в різні частини тіла. Внаслідок цих ударів Л. було заподіяно 79 прижиттєвих ран, із яких 20 проникаючих колото-різаних поранень ший, грудної клітини, живота, від яких настала смерть останнього.

Апеляційний суд Волинської області ухвалою від 23 грудня 2011 р. вирок щодо С. залишив без змін.

Колегія суддів Судової палати у кримінальних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ ухвалою

від 3 липня 2012 р. касаційну скаргу прокурора залишила без задоволення, а вирок — без змін.

У заяві про перегляд судового рішення заступник Генерального прокурора України порушив питання про скасування ухвали колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 3 липня 2012 р. і направлення справи на новий судовий розгляд. Він вважав, що суд касаційної інстанції безпідставно погодився з рішенням суду першої інстанції про перекваліфікацію вчиненого С. як умисного вбивства з особливою жорстокістю, тобто злочину, передбаченого п. 4 ч. 2 ст. 115 КК, на ч. 1 ст. 115 КК і, таким чином, допустив неоднакове застосування одних і тих самих норм кримінального закону щодо подібних суспільно небезпечних діянь, що потягло ухвалення різних за змістом судових рішень.

На підтвердження неоднаковості у правозастосуванні касаційного суду прокурор надав

ухвалу колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 31 серпня 2010 р., яка за результатами касаційного перегляду погодилась із вироком Апеляційного суду Львівської області від 30 квітня 2010 р. про засудження Б., зокрема за п. 4 ч. 2 ст. 115 КК.

У цій справі Б. визнано винним в умисному вбивстві з особливою жорстокістю, вчиненого за обставин, подібних до обставин діяння, інкримінованого С.

На думку прокурора, подібність фактичних обставин суспільно небезпечних діянь, учинених Б., із фактичними обставинами, які ставились у провину С., вказують на неоднакове застосування норм матеріального закону щодо останнього.

Судова палата у кримінальних справах Верховного Суду України заслухала суддю-доповідача, пояснення прокурора про задоволення заяви, перевірила матеріали кримінальної справи та матеріали, додані до заяви, обговорила доводи, зазначені у заяві, та встановила таке.

У ч. 1 ст. 400¹⁴ КПК 1960 р. визначено звичайні (загальні) строки подання заяви про перегляд судових рішень із підстави, передбаченої п. 1 ч. 1 ст. 400¹² цього Кодексу. Ці строки, встановлені законом, за функціональним призначенням є процесуально-правовими і можуть бути відновлені судом. Вони позначають період у часі — три місяці — і вказівку на подію (момент), із якого починається перебіг цього часу, — день ухвалення оспореного або порівнюваного судових рішень, протягом якого учасники процесу (заінтересовані особи) вправі подати заяву про перегляд судового рішення.

У ч. 3 ст. 400¹⁴ КПК 1960 р. цієї статті Кодексу містяться обмеження щодо підстави та загальних строків перегляду судових рішень. Ці обмеження стосуються можливості перегляду виправдувального вироку, ухвали чи постанови про закриття справи, іншого судового рішення, яке поліпшує становище особи, упродовж установлених законом строків давності притягнення до кримінальної відповідальності, але не пізніше одного року з дня постановлення такого судового рішення.

Виходячи із положень цієї норми, подання заяви про перегляд зазначених судових рішень, допуск до провадження та її розгляд Верховним Судом України ставиться у залежність не від події, з якою пов'язується перегляд судових рішень на загальних підставах (п. 1 ч. 1 ст. 400¹² КПК 1960 р.), а від конкретного виду рішень судів нижчої ланки, стосовно якого ухвалювалось рішення касаційної інстанції, або від рішення суду касаційної інстанції, яким було поліпшено становище особи.

Для перегляду судових рішень, перелік і вид яких міститься у ч. 3 ст. 400¹⁴ цього Кодексу, визначальним є дотримання матеріально-правових строків — строків давності притягнення до кримінальної відповідальності. В органічному, нерозривному взаємозв'язку з цими строками перебуває річний строк, який визначає граничну межу дії строків давності, за якою перегляд судових рішень не допускається.

Строки давності встановлюються законом про кримінальну відповідальність (статті 49, 106 КК) і не можуть бути відновлені судом (погашувальні строки).

Обмеження щодо перегляду Верховним Судом України виправдувального вироку, ухвали чи постанови про закриття справи, інших судових рішень із метою погіршити становище засудженого на підставі, передбаченій п. 1 ч. 1 ст. 400¹² КПК 1960 р., є однією з істотних процесуальних гарантій для осіб, щодо яких ухвалені такі судові рішення; вони спрямовані на забезпечення дії принципу правової визначеності, відповідно до якого реалізація прав людини неможлива без суворого дотримання встановлених законом строків проведення відповідної процесуальної дії.

Обвинувальний вирок щодо С. за ч. 1 ст. 115 КК, з яким погодились суди апеляційної та касаційної інстанцій, постановлений 12 жовтня 2011 р. У заяві заступник Генерального прокурора України фактично ініціював перегляд рішення суду першої інстанції з метою погіршення становища засудженого. Проте від дня постановлення зазначеного вироку минув один рік, протягом якого закон дозволяє перегляд таких рішень, і, відповідно, не допускає після його закінчення.

Зазначені обставини вказують на існування процесуальних заборон, які унеможливають перегляд справи Верховним Судом України, і є підставами для відмови у задоволенні заяви заступника Генерального прокурора України.

Керуючись п. 15 розд. XI «Перехідні положення» КПК зі змінами, внесеними Законом від 13 квітня 2012 р. № 4652-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України», статтями 400¹⁴, 400²⁰, 400²¹, 400²³ КПК 1960 р., Судова палата у кримінальних справах Верховного Суду України постановила відмовити у задоволенні заяви заступника Генерального прокурора України про перегляд ухвали колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 3 липня 2012 р. щодо С.